

Bargguhisvuohta

Bargguhisvuodaáiggi doarjagat

Oanehaččat ja čielgasit

Sisdoallu

Bargguhisáiggi doarjagat	1
Áel doarjagat bargguhis olmui	2
Go bázat bargguheapmen	2
Bargguhisvuodabeaiveruhta	2
Bargomárkandoarjja	4
Bargoboađut ja bargguhisvuodáovdu heivehuvvo oktii	5
Skuvlenáiggi doarjagat bargguheapmái	5
Boarásmuvvi bargguhis olbmo doarjja	6
Ohcan ja máksin	6
Bargguhisvuodááiggi almmuhus	7
Nuppástusohcan mearrádussii	7
Áel bálvala ja oktavuodadieđut	8

Bargguhisáigge doarjagat

Áel doarjagat addet vuodđodorvvu,
Go eará sisaboadut njidjet.
Dán brošyras muitalat,
Makkár ruđalaš doarjaga
Áel addá bargguheapmái.

Áigái boahtu sáhtta šaddat
Mánngain doarjjahámiin.
Danin lea buorre čielggadit,
Maid eará Áel doarjagiid lea vejolaš
oažžut.
Sáhtát oažžut ovdamearkan
ássandoarjaga.

Áel miedihá doarjagiid
ohcamušaid vuodul.
Sáhtát ohcat doarjagiid Áel
fierbmesiidduin čujuhusas
www.kela.fi/asiointi.

Sáhtát ohcat doarjagiid maiddái
ohcanskoviiguin, maid gávnnat
fierbmesiidduin dahje Áel
doaimmahagain.

www.kela.fi/asiointi
www.kela.fi/lomakkeet

Áel doarjagiid ákkat
Leat meroštallojuvvon lágain.
Go Áel mearrida muhtun doarjagis,
juohke ohcci eallindilli
gieđahallo persovnnalaččat.
Ohcciid eallindilli ja
doarjaga dárbu leat dává earáláganat.
Danin maiddái doarjagiid mearri
molsašuddá.

Dán brošyras muitaluvvojit
váldoáššit Áel doarjagiin
bargguheapmái jagi 2017.
Mielde eai leat buot doarjagiid
detáljat.

[Doarjagiid mearit ja sisaboahtoráját
leat sierra mildosis,
Man sáhtát printet nehtas
\[www.kela.fi/tyottomat\]\(http://www.kela.fi/tyottomat\)
dahje bivdit Áel doaimmahagas.](#)

Áel doarjagat bargguheapmái

Bargguhisvuolta unnuda sisaboáduid. Áel fuolaha bargguheami vuodđodorvvus bargguhisvuoda áigge.

Bargguhisvuodaovddut máksojuvvojit Suomas fásta ássan olbmuide ja EU-riikkain boahán olbmuide, geat leat manjimuš leamašan barggus Suomas.

Bargguhisvuodaáigge ovddut leat

- bargguhisvuodabeaiveruhta
- bargomárkandoarjja.

Go bázat bargguheapmin

Go bázat bargguheapmin, almmut iežat dakkavide bargguhis bargguohccin bargo- ja ealáhusguovddázii dahje BE-doaimmahakkii.

Bargguhisvuodaovddut máksojuvvojit dušše áiggis, goas leat bargguohccin BE-doaimmahagas. BE-doaimmahat maiddáii addá Áel:ii cealkámuša das, sáhttago dutnje máksit doarjaga.

Bargguhisvuodaáigge dus lea geatnegasvuolta ohcat aktiivvalaččat barggu.

Don fertet maiddáii váldit vuostá fallojuvnon barggu dahje skuvlejumi. Das ii sáhte biehttalit almmá siva, muđuid sáhtta massit doarjagiid. Fuolat, ahte bargguohcan lea fámus BE-doaimmahagas.

Bargguhisvuodabeaiveruhta

Bargguhisvuodabeaiveruhta sáhtta leat ánsobeaveruhta dahje vuodđobeaveruhta.

Bargguhisvuodabeaiveruhta máksojuvvo dihto eavttuiguin maiddáii bargguohcamii olgoriikkas.

Ánsobeaveruhta

Ánsobeaveruđa máksá bargguhisvuodakássa, man lahttu leat Ovdamearkan ámmátlihtus lea dávjá iežas bargguhisvuodakássa. Áel ii mávsse ánsobeaveruđa, iige dat ohccojuvvo Áel:as

Ánsobeaveruđa sáhtta máksit, jus leat doarváii guhkká leamašan bargguhisvuodakássa lahttu ja deavddát barggus leahkima eavttu. Ánsobeaveruđa sturrodát rehkenastojuvvo ánsuoid mielde, ja dat máksojuvvo eanemustá 400 beaivvi.

Jus leat leamašan barggus vuollel 3 jagi, sáhtát oažžut ánsobeaveruđa eanemustá 300 beaivvi.

Jeara lassedieđuid ánsobeaveruđas iežat bargguhisvuodakássas dahje Työttömyyskassaid yhteisjärjestös (www.tyj.fi).

Vuodđobeaveruhta

Jus leat bargguhisvuodakássa lahttu itge oaččo ánsobeaveruđa,

Áel máksá vuodđobeaveruđa.

Dat máksojuvvo eanemustá 400 beaivvi.

Jus leat leamašan barggus vuollel 3 jagi,

vuodđobeaveruhta máksojuvvo

eanemustá 300 beaivvi.

Vuodđobeaveruhta lea 32,40 e/beaivi.

ja dat máksojuvvo 5 beavvis vahkus.

Jus dus leat mánát,

oaččot mánnábajádusa.

Dat lea 5,23–9,90 euro beavvis

mánáid meari mielde.

Vuodđobeaveruđas mávssat vearuid.

Barganeaktu

Vai oaččut vuodđobeaveruđa,

fertet deavdit barganeavttu.

Barganeaktu ollašuvvá, jus

- leat leamašan barggus
26 vahku ovddit
28 mánu áigge
- bargoáigát leamašan unnimustá
18 diimmu vahkus
- du bálká leamašan suorggi
bargoeaktosoahpamuša mielde
dahje unnimustá 1 187 e/mb
(jagi 2017).

Maiddá barganbajit

muhtun eará EU dahje ETA-riikkas
dahje Šveiccas sáhttet dohkkehuvvot.

Barganektui gullevaš bargu

sáhttá leat guhkitge áiggis go 28 mb,

jus leat buohcan, stuđeren dahje dikšon

vuollel 3-jahkásaš mánát

dahje oassálastán BE-doaimmahaga

ordnen doibmii.

Fitnodatdoallis lea iežas barganeaktu.

Jus leat fitnodatdoalli, dárkkis eavttuid

vuodđobeaveruđas Áel:as.

Jeara lasi bálvalannummiris

020 692 210

Vuodđobeaveruđa bajádusoassi

Vuodđobeaveruhtii sáhttá máksit

bajádusoasi eanemustá 200 beavvis, jus

oassálasttát BE-doaimmahagain

sohppojuvvon doibmii.

Vuodđobeaveruđaa bajádusoassi

lea 4,74 e/beaivi.

Bargomárkandoarjja

Bargomárkandoarjaga sáhtttá oažžut Suomas fásta ássan olmmoš, 17–64-jahkásaš bargguhis bargguohcci. Dat lea oaivvilduvvon bargguheapmái, guhte ii sáhte oažžut ánsobeaveruđa dahje vuodđobeaveruđa.

Bargomárkandoarjaga áigi ii leat ráddjejuvvon.

Oaččot bargomárkandoarjaga, Vaikke it deavdde barganeavttu nappo it leat leamašan barggus dárbbášlaš áiggi. Oaččot bargomárkandoarjaga maiddái dalle, go leat juo ožžon bargomárkandoarjaga dahje vuodđobeaveruđa 400 beaivvi.

Jeara lasi bálvalannummiris
020 692 210

Bargomárkandoarjja ii máksojuvvo olgoriikii.

Jus leat vuollel 25-jahkásaš, doarjaga oažžumii leat ráddjehusat, mat gusket skuvlejumi ja barggu oažžuma ovddideami doaimmaid. Dárkkis BE-doaimmahagas, sáhtátgo oažžut bargomárkandoarjaga.

Olugo bargomárkandoarjaga oažžu?

Bargomárkandoarjja lea seammá stuoris go vuodđobeaveruhta. Doarjaga sturrodahkii váikkuhit goittotge muhtumin vanhemiid sisaboadut.

Bargomárkandoarjja lea 32,40 e/beaivi.

Bargomárkandoarjja máksojuvvo 5 beavvis vahkus.

Doarjagii lasihuvvo bajádus, jus dus leat mánát fuolaheami vuollásažžan. Dievas bargomárkandoarjja lea sulaid 700–910 e/mb.

Bargomárkandoarjagii sáhtttá máksojuvvot bajádusoassi.

Dat máksojuvvo BE-doaimmahagain sohppojuvvon doaimma áiggis, goittotge eanemustá 200 beavvis.

Bajádusoassi lea 4,74 e/beaivi.

Mávssat vearuid bargomárkandoarjagis.

Eará sisaboadut unnudit doarjaga

Buot du sisaboadut unnudit bargomárkandoarjaga meari. Jus dus leat kapitálaboadu, maiddái dat geahpedit doarjaga meari.

Vánhemiid sisaboadut unnudit doarjaga, jus ásat singuin.

Oaččot lihkká unnimustá beali bargomárkandoarjagisttát. Vánhemiid sisaboadut eai váikcut, jus oassálasttát BE-doaimmahagain plánejuvvon doibmii.

Árvvoštala ieš rehkenastinbálvalusas, man olu oaččut doarjaga.

www.kela.fi/laskurit

Iežat kapitálaboadut eai váikkut bargomárkandoarjagii

- jus leat deavdán 55 jagi ja leat deavdán barganeavttu ovdal go báhcet bargguheapmen
- Jus oassálasttát BE-doaimmahagain sohppojuvvon doibmii

Bargoboadut ja bargguhisvuodaovdu heivehuvvo oktii

Jus dus leat bargguhisvuodaáigge bargoboadut, mutte almmuhit dain Áel:ii. Bargomárkandoarjja dahje vuodđobeaveruhta heivehuvvo oktii du bargoboaduiguin.

Sáhtát goittotge dinet 300 e/mb almmá, ahte dat geahpeda doarjaga meari.

Loga lasi neahas
www.kela.fi/tyottomyys

Mánnggat doarjagat eai váikkut bargomárkandoarjagii. Dat leat ovdamearkan mánnálassi, ealihanveahkki, áigáiboatindoarjja, ássandoarjja dahje lápmásiiddoarjja.

Skuvlenáiggi doarjagat bargguheapmái

Dus leat mánnggat eará molssaeavttut ohcat bargguheimiide oaivvilduvvon skuvlejupmái dahje hárhjhallamii. Sáhtát maiddá oazžut dan áiggis doarjaga.

Ná buoridat du vejolašvuodaid oazžut barggu.

Jeara lasi BE-doaimmahagas.

Barggu oazžuma ovddideaddji bálvalusat leat:

- iešheanálaš skuvlejupmi
- isafárjeaddji iešheanálaš studeren
- bargofápmoskuvejupmi
- bargoochcanhárhjeheapmi
- karriera hárhjeheapmi
- bargoiskkadallan
- skuvleniskkadallan
- veajuiduhtti bargodoaibma

Soaba oassálastimis ja daga bargguiduhttinplána Be-doaimmahagain.

Oaččot doarjaga dábálaččat, go oassálasttát bargguiduhtti doaibmii, mas leat soahpan BE-doaimmahagain. Lassin sáhtát oazžut muhtun dilálašvuoda in doarjagiiddát bajádusa, goittotge eanemustá 200 beaivvis.

Sáhtat muhtun dilálašvuodain
oažžut gollobuhtadusa
mátkegoluide
ja eará goluide dan áiggis, go leat
oassálastán skuvlejupmái dahje eará
doibmii.

Allaagát bargguheami doarjja

Allaagát bargguheapme sáhtta oazžut
ánso- dahje vuodđobeaveruhtii
lassebeivviid ja beassat “ealáhatbohccái”.
Dalle son oazžu beaiveruđa,
dassái go sirdašuvvá ealáhakkii.

Jeara Áel:s
lassebeivviid iežat
bargguhisvuodadorvui.

Jagi 1950 dahje dan maŋŋá
riegádan bargguheapme, guhte oazžu
lassebeivviid,
sáhtta ohcat boarrásiidealáhaga,
go son lea deavdán 62 jagi.

Bargguhisvuodadorvvu ohcan

Almmut iežat vuos bargguheapmin
BE-doaimmahagas.
Daga ohcamuša Áel:ii, go leat leamašan
bargguheapmin iežasvástuáiggi
(7 árgabeaivvi).
Bargguhisvuodadorjagiid ohcanáigi
lea 3 mánu.

Sáhtat ohcat bargguhisvuodadorvvu
fierbmesiidduin.

 www.kela.fi/asiointi

Sáhtat ohcat doarjagiid maiddái
skoviiguin,
maid sáhtat printet
Áel fierbmesiidduin dahje viežžat
Áel doaimmahagain.

Sáhtat sáddet poastta mielde
ohcamuša ja mildosiid Áel:ii.
Geahča fierbmesiidduin
www.kela.fi/postiosoitteet
man čujuhussii
reivve galgá sáddet
sáhtat jearrat čujuhusa maiddái
Áel bálvalannummiris.

 Jeara lasi bálvalannummiris
020 692 210

Dárkkis ohcamušas,
makkár mildosat das galget leat mielde.

Doarjagiid máksin

Go du ohcamuš lea giedahallon,
oaččot ruoktot doarjaga guoskevaš
mearrádusa.
Mearrádussii lea merkejuvvon doarjaga
mearri, ákkastallamat ja máksinbeaivi.
Oaččot mearrádusa maiddái,
vaikke dat livččii biehttalahtti
mearrádus.

Áel máksá doarjagiid du bánykokontui.

Bargguhisvuodaáigge almmuhus

Jus bargguhisvuohta joatkašuvvá, galggat doaimmahit Áel:ii 4 vahku gaskka bargguhisvuodaáigge guoskevaš almmuhusa.

Bargguhisvuodaáigge almmuhusa sáhtát dahkat fierbmesiidduin dahje skoviiguin, maid sáhtát printet Áel fierbmesiidduin dahje viežžat Áel doaimmahagas.

Merke almmuhussii, guđe beivviid leat leamašan bargguheapme ja guđe beivviid leat oassálastán BE-doaimmahagain sohppojuvvon doibmii.

Jus leat bargguhisvuodaáigge leamašan soaittáhagas barggus, merke almmuhussii, guđe beivviid leat leamašan barggus.

Áel máksá dutnje doarjaga almmuhusat vuodul.

Nuppástusohcan mearrádussii

Sáhtát ohcat nuppástusa Áel mearrádussii. Nuppástusohcamis leat rávvagat Áel:s ožžon mearrádusa mildosis.

Jeara lasi bálvalannummiris
020 692 210

Áigái bohtindoarjja lea manjmuš dili doarjja

Dus sáhtta leat vejolašvuohta oážžut Áel:s vuoddoáigái bohtindoarjaga, jus buot du sisabođut ja ruhtavárit ja eará dutnje mieđihuvvon sosiáladoarjagat eai reahkká vealtameahttun árgabeaivvi goluide, dego borramuššii ja ássamii.
www.kela.fi/toimeentulotuki

Áel bálvala

Nehtas

Áel fierbmiesiiduin oaččut dieđu ja sáhtát dikšut áššiidat. Sáhtát rehkenastit doarjagiid meriid rehkenastinbálvalusas.

Áel fierbmiesiidut leat čujuhusas

 www.kela.fi

Jeara Áel:s rádi nehtas:

 www.kela.fi/kysykelasta

Áel áššiiddikšunbálvalusas lea dorvvolaš dikšut áššiid nehtas.

Áel áššiiddikšunbálvalusat leat čujuhusas

 www.kela.fi/asiointi

Áššiiddikšunbálvalussii čálihat sisa iežat neahttabán̄kodovddaladagaiguin dahje giehtatelefuvnna mobiilannehusain.

Áel áššiiddikšunbálvalusas sáhtát

- ohcat Áel ovdduid
- sáddet mildosiid
- geahččat ohcamušat giedahallandili
- almmuhit nuppástusain
- heahttihit doarjaga.

Telefovnnain

 Bargguhisáigge doarjagat
020 692 210

Doaimmahagas dahje oktasašbálvalanbáikkis

 Áel doaimmahagat bálvalit buot Áel ovdduide gullevaš áššiin.

Lagamus Áel doaimmahaga dahje oktasašbálvalanbáikki čujuhusdieđut leat nehtas

 www.kela.fi/yhteystiedot

Áigevárremiin

Sáhtát várret áiggi Áel doaimmahagas Várre áiggi, jus du eallimis lea dáhpáhuvvan stuorra nuppástus dahje du ášši lea mánggamohkat.

Várre áiggi čujuhusas

 www.kela.fi/ajanvaraus

dahje riñge nummirii **020 692 210**.

Jus dárbašat dulkonveahki áššiid dikšumis, váldde oktavuoda Áel:ii dahje geahča lassediđu čujuhusas

 www.kela.fi/tulkkaus

Almmut nuppástusain

Jos oaččut juoga Áel doarjaga, muitte almmuhit johtilit Áel:ii, jus du eallindilis dáhpáhuvvet nuppástusat.

Dakkárat sáhttet leat ássamis dahje bearašdilis dahje sisaboađuin dáhpáhuvvan nuppástusat.

Bargguhis bargoohcci galgá almmuhit Áel:ii sisaboađuin. Bargguheapme galgá addit čielggadusa bargguheapmin leahkimis4 vahku gaskkaid.

Ruovttoluottabarran

Jus Áel máksá ovddu liiggás boasttu dieđuid vuodul, dan gártá bearrat dus ruovttoluotta. Loga lasi:

 www.kela.fi/takaisinperinta

dahje riŋge Bearranguovddáža nummirii **020 634 4940** (vu–be dmu 9–16).

Nuppástusohcan

Sáhtát ohcat nuppástusa Áel mearrádussii. Oaččot mearrádusa mielde rávvagiid nuppástusa ohcamii. Jus dus leat jearaldagat, váldde vuos oktavuoda Áel:ii:

Bargguhisvuodaáigge doarjagat
020 692 210

Bargguhisvuodadorvvu
Nuppástusohcanlávdegoddi
Áššehasbálvalus 0295 163900
www.ttlk.fi

Sosiáladorvvu
nuppástusohcanlávdegoddi
Áššehasbálvalus 0295 163 800
www.somla.fi

Jus dus bohtá jearamuš doarjagis dahje du ožžon mearrádusas, váldde oktavuoda!

Vu–be dmu 8–17. Dárkkis spiehkaseaddji rabasáiggiid: www.kela.fi/palvelunumerot

Vearjogeatnegasa doarjagat _____ 020 692 200

Ássama doarjagat _____ 020 692 201

Ealáhataššit _____ 020 692 202

Áel-koarta ja

EU–buohcedikšunkoarta _____ 020 692 203

Veajuiduhttin _____ 020 692 205

Mánnábearrašiid doarjagat _____ 020 692 206

Sisa- ja eretfárren _____ 020 634 0200

Oapmahačča jámedettiin _____ 020 692 208

Studeantta doarjagat _____ 020 692 209

Buohcan _____ 020 692 204

Áigáibohtindoarjja _____ 020 692 207

Bargguhisvuodaáigge doarjagat _____ 020 692 210

Lápmásiidoarjagat _____ 020 692 211

Áel brošyrat

Ruoktu ja bearáš

Mánnábearraša ovddut ja ássama doarjagat

Dearvvašvuolta ja veajuiduhttin

Buohcuvuhtii gullevaš buhtadusat ja beaiveruđat, veajuiduhttin ja lápmásiiddoarjagat

Stuđeren

Stuđeantta doarjagat ja vearjogeatnegasa doarjagat

Bargguhisvuolta

Bargguhisvuodaáigge doarjagat

Ealáhahkii

Ealáhatdorvu, ássama doarjja ja dikšundoarjja

Fárren Supmii dahje Suomas olgoriikii

Mo beasan Suoma sosiáladorvvu vuollásažžan, mii dáhpáhuvvá, go fárret olgoriikii?

Vuođđoáigái bohtindoarjja

Maŋimuš dili ekonomalašd doarjja

Brošyraid oažžu Áel doaimmahagain dahje oktasašbálvalanbáikkiin.

Brošyrat eará gielaiguin neahtas www.kela.fi/muutkielet